

AGATA PŁATEK

BŁOGOSŁAWIONY KSIĄDZ IGNACY KŁOPOTOWSKI – WZÓR AUTORYTETU MORALNEGO

Autorytet – według asocjacji słownikowych będący interdyscyplinarnym terminem teoretycznym z zakresu nauk o człowieku – pozostaje jedną z kluczowych kategorii występujących w naukach o wychowaniu. Pedagogika uzasadnia jego nieodzowność dla właściwego wzrostu osobowości i internalizacji wartości moralnych¹. Socjologia zaś akcentuje trzy najważniejsze role spełniane przez podmioty autorytetu, którymi są: funkcja kulturotwórcza, krytyczna i integracyjna². Politologia zwraca uwagę na znaczenie zaufania jako istotnego komponentu influencji podmiotu autorytatywnego³. W naturze ludzkiej jest głęboko zakorzeniona potrzeba posiadania wzorców postępowania. Podmioty autorytatywne, będąc nośnikami wartości moralnych, stają się w strukturze społecznej żywymi pomnikami tychże wartości. Potrzeba autorytetu pozostaje ponadczasowa.

W historii społeczeństw każdego czasu można dostrzec trwałe ślady pozostawione przez aktywną obecność dojrzałych osobowości, które wykazując wysoki stopień wewnętrznej integracji, inicjowały wartościowe społecznie dzieła. Byli wśród nich nierzadko ludzie, których Kościół powszechny ze względu na obecność w ich postawach cnót heroicznych wyniósł do chwały

Dr AGATA PŁATEK – absolwentka Międzywydziałowych Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich i specjalistycznych studiów doktoranckich w Instytucie Teologii Moralnej KUL; e-mail: bibliotekarkakul@wp.pl

Autorka jest inicjatorką obywatelskiego projektu postulującego nadanie nazwy nowej ulicy w Lublinie mianem „Bł. ks. Ignacego Kłopotowskiego”.

¹ Por. J. ZIMNY, *Współczesny model autorytetu nauczyciela*, Stalowa Wola–Rużomberok: Wydawnictwo KUL 2006. s. 92.

² Por. J. ZIÓŁKOWSKI, *Autorytet polityczny. Geneza, ewolucja, symptomy kryzysu*, Warszawa: „Elipsa” 2012, s. 44.

³ Por. tamże, s. 172.

ołtarzy. Święci, jak zaznacza kardynał Angelo Amato, pozostają tymi, którzy wnoszą nadzieję⁴. Zakorzeniona głęboko w ich duchowej strukturze, cnota agape ujawnia swój dynamizm w różnorodnych dziełach, które weryfikują jej autentyczną obecność. Klemens Aleksandryjski w swoim systemie pedagogicznym pojmuje *paideię* jako wychowanie ku doskonałej agape⁵. Święci bardzo często akcentowali potrzebę permanentnego formowania intelektu i woli, które prowadzi do wymiernych rezultatów proces wychowania moralnego⁶. Stawali się często wychowawcami narodu, obrońcami narodowej tożsamości. Czynili to zawsze wielką siłą własnego ducha i intelektu. Jednym z nich jest błogosławiony ksiądz Ignacy Kłopotowski, który należy do grona najwybitniejszych postaci polskiego katolicyzmu społecznego żyjących na przełomie XIX i XX wieku⁷. Katolicyzm społeczny promuje personalistyczny i humanistyczny ład społeczny opierający się na doktrynie społecznej Kościoła⁸. Dzięki posiadaniu wysokiego stopnia inteligencji społecznej oddziaływał on swego czasu na szerokie kręgi Polaków przez kilkanaście lat w diecezji lubelskiej, a potem na terenie archidiecezji warszawsko-praskiej. Kłopotowski w mowie wygłoszonej nad trumną ś.p. Hieronima Łopacińskiego, którego imię nosi Miejska Biblioteka Publiczna w Lublinie, a który miał liczne zasługi dla rozkrzewiania nauki w regionie Lubelszczyzny ze względu na prowadzone przez niego badania naukowe w zakresie ludoznawstwa i językoznawstwa, wiele publikacji, zgromadzone przez siebie liczne tomy książek i rękopisów, oddanych po jego śmierci do tejże biblioteki, powiedział o nim: „tacy ludzie, jak on, sami mówią o sobie czyniami, a mówią nie dla własnej pochwały, lecz dla naszej nauki, naszego przykładu”⁹. Podobne słowa o walorze egzemplarycznym jego osoby można odnieść do postaci księdza Kłopotowskiego. Tuż po jego śmierci jeden ze współpracowników napisał o nim:

⁴ Por. R. ZANINI, *Della stessa forza di Dio. Scalabrini un vescovo negli anni difficili dell'Ottocento*, Milano: Edizioni San Paolo 2011, s. 7.

⁵ Por. F. DRĄCZKOWSKI, *Kościół – Agape według Klemensa Aleksandryjskiego*, Lublin: RW KUL 1996, s. 56.

⁶ Por. tamże, s. 63.

⁷ Por. J. STYK, *Ksiądz Ignacy Kłopotowski (1866-1931). Kapłan, społecznik, wydawca*, w: W. ZAKRZEWSKI (red.), *Sól ziemi naszej*, Lublin: Lubelskie Wydawnictwo Diecezjalne 1989, s. 53.

⁸ Por. M. DELONG, *Katolicyzm społeczny księdza Antoniego Szymańskiego*, „Przegląd Religioznawczy” 58(2013), nr 2, s. 61.

⁹ *Mowa redaktora I. Kłopotowskiego w katedrze lubelskiej przed wyprowadzeniem zwłok ś.p. prof. Łopacińskiego*, „Polak-Katolik” 1(1906), 31.01, s. 2.

archidiecezja warszawska w szczególności, a Polska katolicka w ogóle straciła wybitnego kapłana, niewolnika pracy, człowieka o gorącości uczucia i sile czynu, wiecznie czynnej energii, [...] którego imię zapisane będzie chlubnie na kartach dziejów życia kapłańskiego¹⁰.

1. NOTA BIOGRAFICZNA KS. KŁOPOTOWSKIEGO

Ignacy Kłopotowski urodził się 20 lipca 1986 roku w Korzeniówce nad Bugiem, która wówczas należała do parafii Drohiczyn. Jego ojciec brał udział w Powstaniu Styczniowym. Zaś dwóch braci jego matki było duchownymi. Atmosfera patriotyczna i religijna rodzinnego domu kształtowała młodego Ignacego. Jak zaznaczają przedstawiciele pedagogiki społecznej, wychowanie dziecka i kształtowanie jego osobowości zaczyna się w rodzinie, w najmłodszych latach życia. To właśnie tam rozwijają swój dynamizm zasadnicze motywacje, którymi ono kieruje się w dorosłym życiu¹¹. Już jako dojrzały kapłan i redaktor pisma ascetycznego dla duchowieństwa Kłopotowski wspominał, że wielkiego szacunku dla kapłaństwa nauczył się w rodzinnym domu i że w dużej mierze jego religijna atmosfera ukształtowała w sercu Ignacego załączki powołania do życia w kapłaństwie¹². Jego formacja intelektualna i moralna przebiegała w Gimnazjum Klasycznym w Siedlcach, dalej w murach seminarium duchownego początkowo w Lublinie, następnie zaś w Kolegium Duchownym w Petersburgu¹³. Akademia Petersburska w owym czasie przeżywała czas swojego rozkwitu dzięki obecności znakomitych profesorów budujących jej autorytet moralny i intelektualny. Wśród nich warto wspomnieć o jej rektorze, gruntownie wykształconym bibliście Franciszku Albinie Symonie. Akademia kształtowała w alumnach gorący patriotyzm i religijność. Ksiądz Kłopotowski podtrzymywał kontakty listowne przez szereg lat z rektorem Symonem, z biskupem Janem Cieplakiem, z księdzem Konstantynem Rudkiewiczem¹⁴. Jako redaktor „Głosu Kapłańskiego”, Błogosławiony akce-

¹⁰ G. BARTOSZYŃSKI, *Apostoł pracy*, w: Z. CHOMIUK (red.), *Z nieba będę wam pomagał*, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 2005, s. 63.

¹¹ Por. R. WROCZYŃSKI, *Pedagogika społeczna*, Warszawa: PWN 1979, s. 164.

¹² Por. E.J. KOPER, *Katecheza dzieci w ujęciu księdza Ignacego Kłopotowskiego*, mps pracy magisterskiej, Papieski Wydział Teologiczny, Sekcja św. Jana Chrzyciela, Warszawa, 1998, s. 9, ASL.

¹³ Por. T. KAROLAK, *Ksiądz Ignacy Kłopotowski*, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1992, s. 30.

¹⁴ Por. tamże, s. 35.

ntował potrzebę pielęgnowania przyjaźni między duchownymi dla wzajemnego wsparcia i dzielenia się trudnościami kapłańskiego powołania.

2. ODPOWIEDZIALNOŚĆ SPOŁECZNA I CNOTY MORALNE BŁOGOSŁAWIONEGO

Swoje kapłaństwo rozpoczął Kłopotowski z wielkim zapałem, który nigdy nie zgasł w jego życiu, był zaś podtrzymywany jako święty płomień miłości rozpalanej wciąż na nowo i coraz bardziej gorąco na długich chwilach wieczornych adoracji Błogosławionego. Swoją posługę, wymagającą często męstwa, odwagi i samozaparcia, traktował w charakterze znaku wdzięczności za wielki dar otrzymany od Boga w sakramencie święceń prezbiteratu. Dzięki wytrwałej modlitwie umiał „być do dyspozycji Boga”¹⁵. Wszystkie dzieła społeczne, które zainicjował w Lublinie i w jego okolicach, świadczą o tym, że był człowiekiem przedsiębiorczym, gdyż: umiał realnie oceniać sytuację, umiejętnie współpracował z innymi, umiejętnie planował, był niezwykle wytrwały oraz żył i działał moralnie¹⁶. Przyjął perspektywę postępowania, która zakłada odpowiedzialność społeczną za losy przyszłych pokoleń i działanie ze świadomością, jak uniknąć zagrożeń. Z punktu widzenia współczesnej wiedzy humanistycznej można określić jego postawę jako przyjęcie innowacyjnej perspektywy *foresight*. Istotą tej perspektywy jest nastawienie na aktywne kształtowanie przyszłości. Jak zaznacza E. Okoń-Horodyńska:

kwintesencja foresightu zamyka się twierdzeniem, że badania przyszłości nie powinny zajmować się przewidywaniem. Zamiast tego, poprzez proponowanie różnych możliwych wizji przyszłości, badania te powinny prezentować horyzont czasowy dla rozwoju nauki i technologii, ich strategii i polityki, jako podstawy zmian jakościowych oraz stawiać wyzwania aktorom uczestniczącym w rozwijaniu, kształtowaniu i realizowaniu wypracowanej wspólnie wizji przyszłości¹⁷.

¹⁵ Por. M. QUOIST, *Modlitwa i czyn*, tł. s. M. Brygida od Matki Bożej Nieustającej Pomocy CIC, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1988, s. 354.

¹⁶ Por. A. MAJ, *Wychowanie do innowacyjności i przedsiębiorczości*, w: P. KAWALEC, A. BŁACHUT (red.), *Odpowiedzialność społeczna w innowacyjnej gospodarce. Skrypt dla studentów Międzywydziałowych Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 148.

¹⁷ E. OKOŃ-HORODYŃSKA, *Foresight kadr – czy wymusi kształcenie dla innowacji?*, w: P. KAWALEC, P. LIPSKI (red.), *Kadry i infrastruktura nowoczesnej nauki: teoria i praktyka*, t. I: *Materiały przygotowane na I Międzynarodową Konferencję „Zarządzanie nauką” w Lublinie, 20-22 listopada 2009*, Lublin: Wyd. Lubelskiej Szkoły Biznesu 2009, s. 62.

Ksiądz Kłopotowski zdawał sobie sprawę, że odpowiedzialność to rozumienie powagi tkwiącej „w wymaganiach świata wartości”¹⁸. Odpowiedzialność i prawda to dwa najważniejsze korelaty autorytetu moralnego¹⁹. One określały postawę życiową księdza Ignacego.

Tam, gdzie widział zagrożenia dla dobra wspólnego, wynajdywał skuteczne sposoby zaradzenia sytuacji. Był kreatywny, a przez to innowacyjny w swoich pomysłach. Był w pełni świadomy faktu, że wychowywanie do cnót stanowi skuteczny sposób pomnażania społecznego kapitału. Zdawał sobie sprawę z konieczności walki z bezrobociem, które prowadziło w wielu wypadkach do nędzy moralnej i działania kwestionującego godność osoby. W 1894 roku Kłopotowski założył Lubelski Dom Zarobkowy, który funkcjonował jako pierwsza spółdzielnia pracy stworzona na obszarze Królestwa przez osobę duchowną²⁰.

Gdy dostrzegł zagrożenie upadku moralności młodych kobiet w mieście, nawiązał kontakt z księżną Marią Woroniecką, członkinią Lubelskiego Towarzystwa Dobroczynności, która zgłosiła projekt utworzenia przytułku dla 12 biednych położnic, które zostały matkami w różnych trudnych okolicznościach. Ksiądz Kłopotowski został mianowany opiekunem tego przytułku, który otrzymał nazwę „Przytułku św. Antoniego”²¹. Początkowo w przytułku pracowały siostry mariawitki, później ksiądz Ignacy sprowadził z Poznania siostry Pasterki – zgromadzenie zakonne stworzone przez bł. Marię Karłowską, którego głównym charyzmatem jest poświęcenie życia kobietom z marginesu społecznego. Błogosławiony przed odejściem do Warszawy podarował siostronom pasterkom majątek – Wiktoryn, gdzie te posługują do dzisiaj. Jednym z rysów autorytetów moralnych jest walka o godność osoby. Ksiądz Ignacy tę walkę wytrwale podejmował.

Wszystkie dzieła podjęte przez tego niezwykle pracowitego i przepełnionego dobrocią oraz wrażliwością na potrzeby innych kapłana świadczą o wielkim poczuciu odpowiedzialności społecznej i wielkim patriotyzmie Błogosławionego. Redagowane przez niego pisma, jak np. „Posiew”, „Polak – Katoлик”, są wyrazem jego starań o wychowywanie społeczeństwa. Jako redaktor, był w pełni świadomy zadań, jakie powinna spełniać prasa, a są nimi: „miara

¹⁸ Por. A. RYNIÓ, *ABC wychowania do odpowiedzialności*. w: P. KAWALEC, P. LIPSKI (red.), *Odpowiedzialność społeczna w innowacyjnej gospodarce*, s. 221.

¹⁹ Por. W. STRÓŻEWSKI, *Mała fenomenologia autorytetu*, „Ethos” 10(1997), nr 1, s. 33.

²⁰ Por. J. STYK, *Ksiądz Ignacy Kłopotowski*, s. 55.

²¹ Por. tamże, s. 56.

w sędzie o rzeczach i prawda w ich przekazywaniu”²². Jak zaznacza jedna z duchowych córek Redaktora s. Klara Bielecka, można mówić o swego rodzaju permanentnej katechezie ludu wiejskiego na łamach czasopisma „Posiew”, a „ksiądz Kłopotowski przez swoją katechezę usiłuje pomóc ludziom w osiągnięciu pełni dojrzałości chrześcijańskiej”²³.

Postawa nieugiętego aktywizmu i zaangażowania, które wyróżniały tego gorliwego kapłana w działalności duszpasterskiej, wydawniczej i społecznej były wyrazem jego wyjątkowej dojrzałości osobowej i duchowej, którą osiągnął w zdumiewająco krótkim czasie. Jak wyznaje w jednym ze swoich periodyków:

[...] istnieje szczęście wewnętrzne, pochodzące z duchowego życia człowieka i takie tylko szczęście prawdziwe zdolne jest nas zadowolić. Podstawą tego szczęścia – wiara i miłość Boża, nadzieja w miłosierdziu Bożem i pokój sumienia [...]. Szczęście wewnętrzne jest udziałem ludzi sprawiedliwych, ludzi dobrej woli²⁴.

Postawa zaangażowania ma szansę urzeczywistnienia się tylko w człowieku pozbawionym wewnętrznych zniewoleń. Ksiądz Kłopotowski należał do takich osób. Owo wewnętrzne zaangażowanie księdza Ignacego było rezultatem przyjęcia postawy „być” a nie „mieć” w jego całym kapłańskim życiu²⁵. Jak zaznacza jeden z autorów,

człowiek o postawie „być” spostrzega przyszłość jako bezpieczną, sensowną, radosną, wymagającą wewnętrznego zaangażowania i aktywności, ubogacającą, zależną od niego, ale równocześnie daną mu, twórczą, wyzwalającą i ubogacającą²⁶.

Jedną z istotnych cech autorytetu moralnego jest odwaga w głoszeniu prawdy i gotowość do obrony głoszonych przez siebie wartości. Taki rys osobowości wyróżniał księdza Kłopotowskiego. Jak zaznacza jeden z autorów, ksiądz ów:

²² I. KŁOPOTOWSKI, *O miarę i prawdę w prasie*, „Przegląd Katolicki” 2(1923), nr 44, s. 691.

²³ K. BIELECKA, *Katecheza ludu wiejskiego i robotniczego podejmowana na łamach „Posiewu” 1905-1926 przez księdza Ignacego Kłopotowskiego*, mps pracy magisterskiej, Papieski Wydział Teologiczny, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa, 1989, s. 129, ASL.

²⁴ I. KŁOPOTOWSKI, *Słowo Boże*, „Posiew” (Dodatek) 20(1925), 1.01, s. 9.

²⁵ Por. B. GRULKOWSKI, *Elementy motywacyjne postaw „być” i „mieć”*, Lublin: RW KUL 1996, s. 15.

²⁶ Tamże, s. 15-16.

narażał się wielu ludziom przez wielką gorliwość w sprawach moralnych. Zwracał publicznie uwagę tym, którzy postępowali niemoralnie i siali zgorszenie. Z tego powodu miał wiele przykrości. W zaułkach koło kościoła dominikanów w Lublinie został nawet pobity za zwrócenie uwagi za niestosowność zachowania²⁷.

Owa odwaga była przejawem troski i wielkiej wrażliwości moralnej Błogosławionego, który zdawał sobie sprawę, że upominanie stanowi wyraz miłości udoskonalanej przez prawdę. Jak zaznaczał: „łagodnym skarceniem można bardzo wpłynąć na poprawę błędzącego”²⁸.

3. KSIĄDZ KŁOPOTOWSKI JAKO POMNOŻYCIEL WARTOŚCI

Kłopotowski kształtował dzięki swojej działalności wydawniczej cnoty społeczne u czytelników. Jak zaznacza: „człowiek dobry, nie zepsuty jest siłą narodu [...] naród bez religii, to jak las, którego drzewa toczzone robactwem gniją i nie rozwijają się zdrowo”²⁹. W swoich periodykach zamieszczał biografie błogosławionych i świętych przyczyniając się w ten sposób do wychowania moralnego czytelników poprzez przykład świętych. Zamieszczał też w pismach tzw. złote zasady i złote myśli, jak np.:

skromność – to kwiat o cudnej woni i barwie, każdy się nim zachwyci i każdemu się podoba; mądrość u ojca, a miłość u matki czuwają nad dobrem wychowaniem dzieci; prawdziwa pobożność jest pełna pogody³⁰.

Jego rady wydają się wyrażać mądrość ewangelicznych błogosławieństw: „czy pójdiesz drogą kwiecistą, czy ścieżką ciernistą, przejdź przez życie z miłością, z duszą dobrą, czystą”³¹.

Błogosławiony integrował społeczeństwo wokół najważniejszych, uniwersalnych wartości. Przez swoją działalność podnosił poziom moralny i kulturalny narodu. Z wielką determinacją służył rozkrzewianiu religii, budzeniu świa-

²⁷ J. STYK, *Ksiądz Ignacy Kłopotowski 1866-1931. Społecznik, publicysta i wydawca*, Warszawa: Ośrodek Dokumentacji i Studiów Społecznych 1987, s. 63.

²⁸ I. KŁOPOTOWSKI, *Słowo Boże*, „Posiew” (Dodatek) 20(1925), 18.01, s. 9.

²⁹ J. KŁOPOTOWSKI, *W czym siła narodu*, „Posiew” 20(1925), 4.10, s. tyt.

³⁰ I. KŁOPOTOWSKI, *Złote myśli*, „Posiew” 20(1925), 9.08, s. 130, 134.

³¹ I. KŁOPOTOWSKI, *Złote myśli*, „Posiew” 20(1925), 22.05, s. 49.

domości moralnej, uwrażliwianiu na potrzeby biednych i zagubionych moralnie i duchowo. To świadczy o jego wielkim autorytecie moralnym. Autorytet moralny bowiem buduje się poprzez służbę wartościom wyższego rzędu, nade wszystko zaś służbie prawdzie, dobru i pięknu³². Jak zaznacza papież Benedykt XVI: „odnoszenie się do atrybutu piękna nie jest jedynie estetyzmem, ale jest sposobem docierania do nas prawdy o miłości Boga w Chrystusie poprzez piękno”³³. Augustyn z Hippony, wprowadzając koncepcję piękna paradoksalnego w odniesieniu do cierpiącego Chrystusa, uczy dostrzegać piękno w każdym człowieku. Ksiądz Kłopotowski owo zniekształcone piękno przez różne rodzaje moralnego i duchowego nieładu potrafił dostrzec w ludziach, do których docierał poprzez skuteczne formy uczynków miłosierdzia względem duszy i ciała. Tego rodzaju działanie było przejawem afirmowania ludzkiej godności. Proste gesty dobroci, czynione przez niego każdego dnia wobec swoich ubogich, pozwalają dostrzec w Kłopotowskim rys dobrego, miłosiernego ojca na wzór tego, który przyjmuje zagubionego i skruszonego syna w paraleli o synu marnotrawnym bądź też w przypowieści o miłosiernym Samarytaninie³⁴.

Według socjologicznych konstatacji tylko wartości absolutne, autoteliczne, moralne są związane z funkcjami integracyjnymi społeczeństwa oraz jego elementami, jakimi są organizacje i instytucje³⁵. Jak zaznacza jeden z autorów: paradoks rozwoju gospodarczego tkwi w tym, że do zapewnienia tego rozwoju nie wystarczy obecność wartości o ekonomicznym charakterze, bowiem wartości afirmowane przez dany naród są zależne i należą do kultury³⁶.

W działalności księdza Ignacego można dostrzec postawę szeroko pojętej odpowiedzialności społecznej w ujęciu strategicznym, czego wyraz stanowiło: tworzenie przez niego nowych miejsc pracy, a więc polityka zatrudniania, uczciwe praktyki funkcjonowania, inwestycje społeczne, zaangażowanie i roz-

³² Por. A. PŁATEK, *Istota i funkcje autorytetu. Studium teologiczno moralne*, mps pracy doktorskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Lublin, 2015, s. 140-143.

³³ BENEDYKT XVI, *Adhortacja apostolska „Sacramentum Caritatis”. O Eucharystii, źródle i szczyt życia i misji Kościoła*, Rzym: Drukarnia Watykańska 2007, 35.

³⁴ Por. T. STYCZEŃ, *Autorytet religijny a wiara osobista i autonomia sumienia*, ZN KUL 20(1977), nr 3-4, s. 83.

³⁵ Por. W. PAŃKÓW, *Podsumowanie. Czym jest społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, organizacji? Spojrzenie socjologa ekonomicznego*, w: W. PAŃKÓW, B. ROK, M. STRUMIŃSKA-KUTRA (red.), *Oblicza społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2010, s. 117.

³⁶ Por. tamże, s. 120.

wój społeczny, dobre rządzenie i tworzenie kultury partnerstwa społecznego³⁷. Błogosławiony umiał skutecznie włączyć w swoje dzieła ludzi z różnych kręgów społecznych dla realizacji podjętych przez siebie inicjatyw społecznych³⁸. Kłopotowski był w pełni świadomy faktu, że kwestia tak ważna, jaką jest wychowanie, jest wieloczynnikowo zdeterminowana i że można na nie wpływać nie tylko w rodzinie, ale także poprzez szkołę i inne zakłady kształcące, instytucje opieki i wychowania specjalnego, zakład pracy i instytucje kultury masowej³⁹.

Wyniesiony do chwały ołtarzy ksiądz Ignacy Kłopotowski stanowi niewątpliwie przykład autorytetu moralnego. Należy o nim powiedzieć, że oprócz tego, że jego życie stanowi przykład heroicznego wypełniania obowiązków własnego stanu, można w nim dostrzec jednego z duchowych przewodników i nauczycieli patriotyzmu i obrońcę narodowej tożsamości Polaków. W czasie trudnym dla ojczyzny i Kościoła poprzez działalność charytatywną i na łamach swojej prasy podejmował bezsprzecznie wiele najistotniejszych kwestii i problemów moralnych ówczesnego społeczeństwa.

4. AKTUALNOŚĆ POSTACI I PRZEŚLANIA BŁOGOSŁAWIONEGO

Po siedemnastu latach pracy w Lublinie ksiądz Kłopotowski postanowił przenieść się do Warszawy, kierując się myślą, że w ten sposób zwiększy zakres swojego oddziaływania przez prasę. Otrzymał na to zgodę biskupa. Żegnając się z Lublinem powiedział znaczące słowa:

zostawiłem Lublinowi [...] siedemnaście lat kapłaństwa swego [...] biorę ze sobą na pamiątkę ciężki krzyż najrozmaitszych cierpień, które w Lublinie przeszedłem. Krzyż ten

³⁷ Por. A. RUDNICKA, *CSR – doskonalenie relacji społecznych w firmie*, Warszawa: Wolters Kluwer Business 2012, s. 80.

³⁸ Por. D. OLSZEWSKI, *Ksiądz Ignacy Kłopotowski. Życie i apostołat*, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1996, s. 49-50.

³⁹ Por. J. SUPREWICZ, *Środowisko społeczne jako środowisko wychowawcze*, w: M. KOPYCIŃSKA (red.), *Wprowadzenie do socjologii wychowania*, Lublin: Drukarnia UMCS 1978, s. 100-102.

cenie wysoko [...] ale serca dla Lublina nigdy nie straciłem, owszem zachowuję je w nadziei, że ono mnie kiedyś sprowadzi do Lublina z powrotem⁴⁰.

Rozważając powyższe słowa Błogosławionego odnosi się wrażenie, jakby chciał on w dalszym ciągu przemawiać do Kościoła i narodu, przemawiać siłą własnych idei i zostawionych przez siebie „pomników”, budowanych przez niego w ciągu wielu lat na fundamencie wiernej, wytrwałej modlitwy i wytężonej pracy. Błogosławieni i święci chcą inspirować do dobra, a zarazem darować skuteczną lekcję życia, leczyc zniekształcone sumienia i formować serca.

Warto dodać, że postać księdza Ignacego Kłopotowskiego z jego projektem na świętość nie traci dziś na aktualności. Błogosławiony jawi się jako wzór osobowy dla prezbiterów i alumnów przekraczających seminaryjne progi. Będąc redaktorem pisma formacyjnego dla duchowieństwa, wykazał się ogromną troską o stały rozwój duchowy prezbiterów. Ważna dla niego była troska o zachowanie tożsamości kapłańskiej księży pomagającej wiernie wytrwać w otrzymanym od Boga powołaniu. Znaczące zdanie wyakcentowane podczas uroczystości beatyfikacyjnych Kłopotowskiego w Warszawie, które brzmiało: świętość jest dla każdego człowieka dostępna i daje mu prawdziwą wielkość!, świadczy o tym, że w biografii Błogosławionego każdy może szukać odpowiedzi na pytanie o sens życia zgodnego z wartościami moralnymi i znaleźć przykład męstwa i odwagi w walce o obronę tych wartości.

Współczesne czasy, dotknięte wpływem postmodernistycznej filozofii, zakładającej programowe deprecjonowanie autorytetów i wzorów osobowych, uderzają szczególnie w osobowość młodego człowieka, który uwiedziony jej hasłami, przestaje uchodzić za jednostkę wewnątrznie zintegrowaną, gdyż integrację tę zawdzięcza się wzorom osobowym i autorytetom moralnym⁴¹. Wydobywanie z przeszłości i afirmatywne prezentowanie wielkich postaci jawi się dziś jako imponujące wyzwanie dla pedagogów i wszystkich odczuwających odpowiedzialność za kondycję moralną młodego pokolenia.

⁴⁰ I. KŁOPOTOWSKI, *Żegnam Lublin*, „Polak-Katolik” 2(1908), nr 110, s. 1.

⁴¹ Por. E. WYSOCKA, *Wzór osobowy*, w: T. PILCH (red.), *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, t. VI, Warszawa: „Żak” 2003, s. 632.

BIBLIOGRAFIA

Dokumenty Kościoła

BENEDYKT XVI, Adhortacja apostolska „Sacramentum Caritatis”. O Eucharystii, źródle i szczycie życia i misji Kościoła, Rzym: Drukarnia Watykańska 2007.

Opracowania

- BARTOSZEWSKI G., Apostoł pracy, w: Z. CHOMIUK (red.), Z nieba będę wam pomagał. Album beatyfikacyjny, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 2005.
- BIELECKA K., Katecheza ludu wiejskiego i robotniczego podejmowana na łamach „Posiewu” 1905-1926 przez księdza Ignacego Kłopotowskiego, mps pracy magisterskiej, Wydział Teologiczny, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa, 1989, Archiwum Sióstr Loretanek.
- DELONG M., Katolicyzm społeczny księdza Antoniego Szymańskiego, „Przegląd Religioznawczy” 58(2013), nr 2, s. 51-62.
- DRĄCZKOWSKI F., Kościół – Agape według Klemensa Aleksandryjskiego, Lublin: RW KUL 1996.
- GRULKOWSKI B., Elementy motywacyjne postaw „być” i „mieć”, Lublin: RW KUL 1996.
- KAROLAK T., Ksiądz Ignacy Kłopotowski, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1992.
- KŁOPOTOWSKI I., O miarę i prawdę w prasie, „Przegląd Katolicki” 2(1923), nr 44, s. 691.
- KŁOPOTOWSKI I., Słowo Boże, „Posiew” (Dodatek) 20(1925), 1.01, s. 9.
- KŁOPOTOWSKI I., Słowo Boże, „Posiew” (Dodatek) 20(1925), 18.01, s. 9.
- KŁOPOTOWSKI I., W czym siła narodu, „Posiew” 1(1925), 4.10, s. tyt.
- KŁOPOTOWSKI I., Złote myśli, „Posiew” 20(1925), 9.08, s. 130, 131.
- KŁOPOTOWSKI I., Złote myśli, „Posiew” 20(1925), 22.05, s. 49.
- KŁOPOTOWSKI I., Żegnam Lublin, „Polak-Katolik” 2(1908), nr 110, s. 1.
- KOPER E.J., Katecheza dzieci w ujęciu księdza Ignacego Kłopotowskiego, mps pracy magisterskiej, Papieski Wydział Teologiczny, Sekcja św. Jana Chrzciciela, Warszawa, 1998, ASL.
- MAJ A., Wychowanie do innowacyjności i przedsiębiorczości, w: P. KAWALEC, A. BŁACHUT (red.), Odpowiedzialność społeczna w innowacyjnej gospodarce. Skrypt dla studentów Międzywydziałowych Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 136-161.
- Mowa redaktora I. Kłopotowskiego w katedrze lubelskiej przed wyprowadzeniem zwłok ś.p. prof. Łopacińskiego, „Polak-Katolik” 1(1906), 31.01, s. 2.
- OKOŃ-HORODYŃSKA E., Foresight kadr – czy wymusi kształcenie dla innowacji? w: P. KAWALEC, P. LIPSKI (red.), Kadry i infrastruktura nowoczesnej nauki: teoria i praktyka, t. 1: Materiały przygotowane na I Międzynarodową Konferencję „Za-

- rzządzanie nauką” w Lublinie, 20-22 listopada 2009, Lublin: Wyd. Lubelskiej Szkoły Biznesu 2009, s. 59-83.
- OLSZEWSKI D., Książd Ignacy Kłopotowski. Życie i apostołat, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1996.
- PAŃKÓW W., Podsumowanie. Czym jest społeczna odpowiedzialność przedsiębiorstw, organizacji? Spojrzenie socjologa ekonomicznego, w: W. PAŃKÓW, B. ROK, M. STRUMIŃSKA-KUTRA (red.), *Oblicza społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar 2010, s. 112-125.
- PŁATEK A., *Istota i funkcje autorytetu. Studium teologiczno-moralne*, mps pracy doktorskiej, Katolicki Uniwersytet Lubelski, Lublin, 2015.
- QUOIST M., *Modlitwa i czyn*, tł. s. B. od Matki Bożej Nieustającej Pomocy CIC, Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1987.
- RUDNICKA A., *CSR – doskonalenie relacji społecznych w firmie*, Warszawa: Wolters Kluwer Business 2012.
- RYNIO A., *ABC wychowania do odpowiedzialności*, w: P. KAWALEC, A. BŁACHUT (red.), *Odpowiedzialność społeczna w innowacyjnej gospodarce. Skrypt dla studentów Międzywydziałowych Interdyscyplinarnych Studiów Doktoranckich*, Lublin: Wydawnictwo KUL 2011, s. 210-258.
- STRÓZEWSKI W., *Mała fenomenologia autorytetu*, „Ethos” 10(1997), nr 1, s. 32-35.
- STYCZEŃ T., *Autorytet religijny a wiara osobista i autonomia sumienia*, ZN KUL 20(1977), nr 3-4, s. 59-85.
- STYK J., *Książd Ignacy Kłopotowski (1866-1931). Kapłan, społecznik, wydawca*, w: W. ZAKRZEWSKI (red.), *Sól ziemi naszej*, Lublin: Lubelskie Wydawnictwo Diecezjalne 1989, s. 53-70.
- STYK J., *Książd Ignacy Kłopotowski 1866-1931. Społecznik, publicysta i wydawca*, Warszawa: Ośrodek Dokumentacji i Studiów Społecznych 1987.
- SUPREWICZ J., *Środowisko społeczne jako środowisko wychowania*, w: M. KOPYCIŃSKA (red.), *Wprowadzenie do socjologii wychowania*, Lublin: Drukarnia UMCS 1978, s. 95-103.
- WROCZYŃSKI R., *Pedagogika społeczna*, Warszawa: PWN 1979.
- WYSOCKA E., *Wzór osobowy*, w: T. PILCH (red.), *Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku*, t. VI, Warszawa: „Żak” 2003, s. 628-639.
- ZANINI R., *Della Stessa forza di Dio. Scalabrini un vescovo negli anni difficili*, Milano: Edizioni San Paolo 2011.
- ZIMNY J., *Współczesny model autorytetu nauczyciela*, Stalowa Wola–Rużomberok 2006.
- ZIÓŁKOWSKI J., *Autorytet polityczny. Geneza, ewolucja, symptomy kryzysu*, Warszawa: „Elipsa” 2012.

BŁOGOSŁAWIONY KSIĄDZ IGNACY KŁOPOTOWSKI
– WZÓR AUTORYTETU MORALNEGO

S t r e s z c z e n i e

Celem artykułu było ukazanie sylwetki bł. księdza Ignacego Kłopotowskiego jako autorytetu moralnego. Autorka opisała jego cechy i postawy, które budowały autorytet moralny ks. I. Kłopotowskiego. Były nimi głównie: wychowywanie do wartości o autotelicznym charakterze, takich jak prawda, dobro, piękno, odwaga w głoszeniu tych wartości, wysoki poziom odpowiedzialności społecznej, której wyrazem było wychowywanie do cnót społecznych i moralnych. Ukazała także swoistą aktualność postaci Błogosławionego, chcącego patronować alumnom, prezbiterom i świeckim w podążaniu drogą świętości.

Słowa kluczowe: autorytet moralny; cnoty społeczne; odpowiedzialność społeczna; wychowanie; służba.

BLESSED IGNACY KŁOPOTOWSKI
– A PARAGON OF MORAL AUTHORITY

S u m m a r y

The aim of this article was to show blessed person of catholic priest Ignacy Kłopotowski as moral authority. Author shows virtues and moral values of this person as: realizing true, goodness and beauty and courage in defending of these values and high level of social responsibility which expressed upbringing to social and moral virtues. Author shows also being up-to date of this person who can be an example for priests and lay persons in what way gain sanctity.

Key words: moral authority; social virtues; moral virtues; social responsibility, upbringing; service.